

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ ИНГУШЕТИЯ
ГБОУ " СОШ №5 г. Сунжа "

УТВЕРЖДЕНО

Директор ГБОУ «СОШ №5 г. Сунжа»

_____ Евкурова З.И.

Приказ №122 от «28» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по ингушской литературе в 6 кл.

Составитель: Гандарова Х.И.

Календарно – тематически план

6 класс, 2023 - 2024 д.ш.

Кхетадайтара каьхат.

Г1алг1ай литература программах лаьца

Г1алг1ай литература программас новкъостал ду хьехархочоа берашта г1алг1ай йоазонхоша кхелла говзаме йоазоний чулоацам а, тема а, идея а кьоастаде а, х1аьта цар шоай произведенешта бувцаш болча ценача, хозача, говзамеча меттах пайда эца а.

Г1алг1ай литература хьехаш вола хьехархо декхарийла ва литература новкъосталца берашта г1алг1ай метта хозал, говзал, к1оаргал, цун ганз йовзийта, уж кхетамца, эхь-эзделца кхебе, дикачун-вочун кьоастам бе ховргдолаш.

Дешархошта ха деза г1алг1ай литература хьахилара наькъаш. Укхаза царна хайтача бакъахьа да, вай г1алг1ай литература хьахилара г1улакх малаг1ча торонца эттад, эггара хьалхара г1алг1ай йоазув 1923 шера Мальсагов Кураза Зоврбика кхелла хилар, из латински ларда т1а хинналга. Эггара хьалха г1алг1ай меттала кепатеха йоазув 1923 шера «Сердало» яхача газета т1а кепатеха хилар.

Цхьабакъда, шоай йоазув хиннадеце а, багахбувцам б1аьхий хиннаб г1алг1ай къаман, тайп-тайпара жанраш чу а йоаг1аш: къаьнара иллеш, фаьлгаш, к1оанолгаш, ховли-довзалеш, легендаш, шира оаламаш, ишта кхы д1ахо а.

Г1алг1ай литература никъ 1923 шерагара денз таханарча денга кхаччалца чоалхане болаш хьабенаб. Массехк хана доакъоох бекъа йиш я из.

Хьалхара ха – 1920-г1а шераш – говзаме йоазонаш хьахила доладенна ха я, х1аьта 1930-г1а шераш – г1алг1ай литература дег1ая йолаенна ха я.

Программа юкье йоаг1а произведенеш берий ханага хьежжа я, чулоацам а, керттера уйла а дика кхетадергдолаш, х1аьта х1ара классе багахбувцамах пайда эц.

5-9 классашка дешархой кхетамца кхебара духьа, ужэьаца, эзделаца, хозанена лоарх1амца кхебара духьа дола говзаме йоазонаш 1омаду. Цу классашка 1омаеш йола материал чоалхане яц, ший чулоацамга хьежжа, х1аьта идейни кхетам балара г1улакх лертт1а да цун.

Х1ара классашка чуйоаг1аш йола материал хронологически хъсапе луш я, дешархой литература исторех а литературеи вахари в1аши дувзаденна хиларах а кхетаргболаш. Цул совг1а, мехка истори а дикаг1а йовзаргья царна.

5-8 классашка говзамеча йоазонашца цхъана литературни теорех кхетам лу. Дешархоша керттера кхетаде дезаш дар да литература говзаме кхоллам хилар, цун мотт поэтически хилар. Литература теори дикаг1а кхетаергья дешархоша, говзамеча произведенешца цхъатарра 1омайойя.

Х1ара классе литература чулоацамга а дешархой кхетамга а, цар дег1адара боарамга а хъежжа, тайп-тайпара хъехара наькъаш леладе деза : хоза кьоастадеш текст ешар, суртех, телевиденех, компютерах пайда эцар. Цул совг1а, дешархошка шоашка болх байта беза йоазонхоех а цар говзамеча йоазонех лаьца кхы а дукхаг1а хоамаш лохаш.

5-8 классашка теркам бе беза хоза кьоастадеш, кхетадеш шаьра дешара говзал лакхаяккхара. Из программай декхар кхоачашданза даргдац, урокаш т1а а дешаш, ц1аг1арча дешара т1ахьожамца кулгал а деш. Дешара техника тоаеш болх бе беза массане цхъана дешаш, юкъ-юкьера хоржаш дешаш, оттадаьча хаттара текстаца жоп луш, ишт. кх. д1.

Лакхерча классашкара дешархой кертерча даькъе кхетам болаш кийчбе беза ешаш йола произведенеш шоай ло1аме яшха, анализ е, керттера ма1ан а, уйла а гучадоахаш, цар мах бе.

9-11 классашка йоазонхочун вахара а кхоллама а никъ, цо айяь пробдемаш тохкаш, хъехархочун урока керттера форма лекци хила йиш я. Иштта теоретически проблемаш е йоккха темаш 1омаеш, т1еххъара 1омадаьр ч1оаг1адара урок еш, 1омадаьр юха дагадохийташ лекцеца болх д1абахъа мегаргба.

Лакхерча классашка программа юкъе йоаг1а йоккхий эпически произведенеш. Уж дешархошка хьалххе а ешийта еза. Классе дешархошта произведени тахка а, цун чулоацамах а, турпалех а шоашта хетар ала ха деза.

Къаьста теркам т1абахийта беза дешархоша шоай ло1аме беча балха, произведене доакьош, текста юкьера белгалгьяьха моттигаш тохкаш, план оттаеш, турпалий оамалех шоашта хетар оалаш, 1алама сурташ дийшачул т1ехьаг1а уж каьхата т1а дахка хьожаш.

Балха х1ара тайпа, 1омаеча произведенеца айхха бувзам болаш, цун чулоацамга хъежжа хила деза. Хъехархо хадданза болх бе декхарийла ва дешархой багах ду къамаьл шаьрде, х1ана аьлча, из йоазонца беш болча балха лард я

№	Урока тема	Ц1аг1ара болх	Индив. болх	Сахьат	Таърахь	Таърахь
1	Г1алг1ай багахбувцам.	О. 4-5, юхахьадувца	Боккхача нахага хаьтте, багах. произ. д1аязде.	1		
2	Оалам «Фаъра хъазилги, миха седкъеи, лехьи»	О. 5-6, чулоацам ха	Фаъра хъазилгах дола илли ала	1		
3	Мифаши легендаши. Шира дувцараш.	О. 6-7, юхахьадувца		1		
4-5	Легенда «Астаг1а Темар».	О. 8-13, чулоацам ха	Астаг1а Темарах лаьца хоам бе	2		
6	Легенда «Наьсар».	О. 13-16, чулоацам ха	Наьсарах лаьца хоам лаха	1		
7	Легенда «Вайна аьла везац».	О. 17-18, чулоацам ха		1		
8	Кицаш. Къахьегамах дола кицаш.	О. 18-20, кицаш 1омаде	Боккхача нахага хаьтте д1аязде керда кицаш	1		
9	Дешарах а хъаькъалах а дола кицаш.	О. 20-21, 1омаде кицаш	Хъалаха майралах, зовзалах, сабарах дола кицаш	1		
10	Тайп-тайпара кицаш.	О. 21-22, кицаш 1омаде		1		
11	Коазой Нурдин. «1амаг1 – Ерд».	О. 23-24, юхахьадувца	Хоам: «Къаьнара г1алаш»	1		
12	1арпенаькъан Хъажбийкар «Зиза».	О. 24-25, чулоацам ха		1		
13	Чаккенаькъан Капион «Сийле хийла».	О. 27, дагахьа 1омае	Хоам кийчбе «Боадон низаца къийсараш»	1		
14	Лаьннаькъан Мустафа «Г1алг1ай къаман эздий во1».			1		
15	Мальсагов Кураза Зоврбик	О. 28-29, юхахьадувца		1		
16	Малсагнаькъан Або «Ц1ихеза 1илманхо, йоазонхо».	О. 30-32, юхахьадувца		1		

	Озанаькъан Салман «Аьсет – халкъа йо1», стихотворени.27.10		Хоам :»Майор 2 ранга Аьсет»			
17	Озанаькъан Исма1алий С. «Эздели г1ожали».	О. 34 – 35, дагахьа 1омае	Сочинени «Эздел»	1		
18	«Декъа эздел», стихотворени.	О. 35 – 37, дагахьа 1омае		1		
19	Мута1алнаькъан Хьаж-Бийкар «Барт эг1ар», к1оанолг	О. 38-41, чулоацам ха	Барт эг1арах йола Крылова к1оанолг ювца	1		
20	К1оанолгаш.	О. 41-42, юхахьадувца		1		
21	«Даьхе», стихотворени.	О. 42-43, дагахьа 1омае	«Т1емо во1 ваьвац, т1емо во1 вийнав».	1		
22	Янднаькъан Хамарзий Жамалда «Лаьтта шера хилча...», стих.	О. 44, дагахьа 1омае	Анализ е	1		
23	«Фийг», стих.	О. 45, дагахьа 1омае	Анализ е	1		
24	Чакхенаькъан Идриса Са1ид «Магас», стих.	О. 46-47, дагахьа 1омае	Хоам: «Магас г1ала»	1		
25- 27	Дахкилгнаькъа1адрахьмана Ибрах1им «Фоти», дувцар.	О. 48-71, чулоацам ха	Хоам: «Г1аьр хинна зама»	3		
28	Садакиева Аьсет «Маг1албик, Маг1албик...»	О. 72-73, юхахьадувца	«Маг1албик – сийлен г1ала» хоам	1		
29	Пхьилекъонгий 1асолта Махьмад-Са1ид «Этии Вутии» (1д.)	О. 74-76, чулоацам ха		1		
30	Т1ом гаргаг1ортар. (2д.)	О. 76-79, чулоацам ха		1		
31	Моастаг1ий бомбаш етта болабалар. (3д.)	О. 79- 81, чулоацам ха	«Ленинграда го бар» хоам	1		
32	Вуте майрал. (4д.)	О. 82-83, чулоацам ха		1		

33	Уж моастаг1ий зувш хилар. (5д.)	О. 83-86,чулоацам ха		1		
34	Эте денал. (6д.)	О. 86-88, чулоацам ха		1		
35	Десантникаш лувцар. (7д.)	О. 88-92, чулоацам ха	Этеи Вутеи сурт-сибат	1		
36	Йоккха саг Билейг1аз. (8д.)	О. 93-95, чулоацам ха	Билейг1аза сурт-сибат	1		
37	Юрт д1аяккхар. (9-10)	О. 95-104, чул. ха	Хоам: «Вай мехка Сийлахь – боккхача Даьхен т1ем т1а дакъа лавцараш»	1		
38	Этии Вутии капитани. (11-12)	О. 104-113, чул. ха		1		
39	Классал арахъара дешар. Маькиев А. «Зизан лоткъам», стихотворени.	О. 201, дагахъа 1омае	Хоам: Къона поэташ»	1		
40	Хамхоев Ваха «Г1алг1ай», стих.	О.115, дагахъа 1омае	Вай республикера Сов. Союза а Россе а турпалаш.	1		
41	Осминавкъан Хьамзат «Б1австан 1уйре», стих.	О. 116-117, дагахъа 1омае	Биографи ха	1		
42	Пейзаж (лит - ра теори)	О. 117-118, юхахъад.		1		
43	Осмиев Хь. «Саго юта лар», дувцар	О. 118-123, чулоацам ха	Жоп ле хаттара саго даь дика х1ама лар йоацаш довц яхача.	1		
44	«Попа хи», дувцар.	О. 124-127, чулоацам ха	Дагадоха барт-цхьоаг1о хиларах дола кицаш	1		
45	«Ахархочун кулгаш», стих.	О. 127 - 128, дагахъа 1омае	«Къахъегамах доала беркат» яхача темах лоаца соч. язъе	1		
46	Ведажнавкъан Абабукара Ахьмад «Белхий», дувцар.	О. 129-134, чул. ха	Хоам: «Белхий беш хилар»	1		

47	Ане сурт			1		
48	Балхах беркат далар.	О. 135-138, чул. ха		1		
49-50	Сочинени»Сона дукха веза турпал»	О. 139-145, чул. ха		2		
51	Заъзгнаъкъан Хъусена Бахъаудин «Г1ожа дегаш», дувцар.	О. 146-153, чул. ха	Лоцеи Тамареи сурт-сибат	1		
52	Горчханнаъкъан Бабрудин «Аързег», стих.	О. 154, дагахъа 1омае	Анализ е	1		
53	Пхъилекъонгий Амир «Са мохк», стих.	О. 155, дагахъа 1омае	«1алама хозленаш» яхаш ц1и йолаш дувцар в1ашаг1долла	1		
54	Шеденаъкъан Султан «Тачанка йодаяр», дувцар.	О. 156-164, чул. ха		1		
55	Дувцара чулоацам тахкар.	О. 165-169, чул. ха	Билана сурт-сибат	1		
56	Билана денал.	О. 170-176, чул. ха		1		
57	Галай Хъасан «Дорхъенна ча», дувцар.	О. 177-186, чул. ха	Хоам: «Чарахъал леладар»	1		
58	Хъамзатахи Къоасехи ча латар.	О. 187-192, чул. ха	Къоасеи Хъамзатеи сурт-сибат	1		
59-60	Сочинени «Чарахочо дийцар»	Гаъгенаъкъан Г. биографи 1омае		2		
61	Классал арахъара дешар. Горчханов Б. «Шолжа атаг1а», дувцар	О. 202-205, чулоацам ха	Анализ е	1		
62	Крылов И. «Маймали б1аргсиноши»	О. 193 дагахъа 1омае	К1оанолг определени 1омае	1		
63	«Бекарги борг1алги», к1оанолг	О. 193 – 194, дагахъа 1омае		1		
64	Гаъгенаъкъан Гирихан «Хъе д1авекъа», стихотворени	О. 195 – 196, дагахъа 1омае	Биографи ха	1		
65	Чакхенаъкъан Ювсап «Ши къонах», дувцар	О.197 – 199, чулоацам ха	Сочинени «Мишта хила веза визза къонах?»	1		

66	Кхоартой Мурад «Дош делар аз», стихотворени	О. 200, дагахъа 1омае		1		
67 – 68	Шера 1омадаър кердадакхар.			2		